

20.1.2025 36. helluntain jälkeisen viikon maanantai

Vuoroluvun mukainen epistola on Hepr. 11: 17 – 23, 27 – 31 ja evankeliumi Mark. 9: 42 – 10: 1. Kyseessä on 31. helluntain jälkeisen viikon teksteistä. Löydät ne 16.12.2024 kohdalta.

Hautauspalveluksessa pääsiäisviikolla epistolana on kyseisen päivän epistola. Evankeliumin kohdalla on kaksi eri perinnettä. Slaavilaisessa perinteessä luetaan ensimmäinen ylösnousemusevankeliumi (Matt. 28: 16 – 20) ja kreikkalaisessa perinteessä kyseisen päivän evankeliumi. Nämä tekstit löydät pääsiäisviikon kohdalta.

Papin hautauspalveluksessa voidaan lukea yhteensä viisi eri epistolaa ja evankeliumia. Palveluksen harvinaisuuden vuoksi en käy niitä tässä läpi.

Lapsen hautauksessa on kaksi eri käytäntöä, slaavilainen ja kreikkalainen. Slaavilaisessa perinteessä luetaan epistolana 1. Kor. 15: 39 – 45 ja evankeliumina Joh. 6: 35 – 39. Kreikkalaisessa perinteessä luetaan epistolana Room. 6: 9 – 1 ja evankeliumina Luuk. 18: 15 – 17, 26 – 28. Käyn tässä läpi slaavilaisen perinteen mukaiset tekstit, sillä niitä käytetään yleensä Suomessa.

Lapsen hautaustoimituksen epistola

”Ei kaikkien elollisten ruumis ole samanlainen, vaan ihmisellä on oma ruumiinsa, nelijalkaisilla omansa, linnuilla omansa ja kaloilla omansa. On taivaallisia ja maallisia ruumiita, mutta taivaallisten loisto on aivan toisenlainen kuin maanpäällisten. Auringolla on oma loistonsa, kuulla omansa ja tähdillä omansa, ja toinen tähti loistaa toista kirkkaammin. Samoin tapahtuu kuolleiden ylösnousemuksessa. Se, mikä kylvetään katoavana, nousee katoamattomana. Mikä kylvetään vähäpätöisenä, nousee kirkkaana. Mikä kylvetään heikkona, nousee täynnä voimaa. Kylvetään ajallinen ruumis, nousee hengellinen ruumis. Jos kerran on olemassa ajallinen ruumis, on myös hengellinen. Onkin kirjoitettu: ”Ensimmäisestä ihmisestä, Aadamista tuli elävä olento.” Mutta viimeisestä Aadamista tuli eläväksi tekevä henki.” (1. Kor. 15: 39 – 45)

Ennen tämänpäiväistä tekstiä Paavali kirjoittaa ylösnousemuksesta. Häneltä on nähtävästi kysytty tai häntä on kritisoitu tästä aiheesta. Nyt hän pyrkii vastaamaan siihen, millainen on ylösnousemusruumis. Tekstimme on osa tätä vastausta.

Tekstin alkuosassa mainitaan erilaisia ruumiita. Alkuperäinen sana on liha, mutta sana ruumis kuvaa myös hyvin sitä, mitä sillä tarkoitetaan. Tässä yhteydessä sanat liha tai ruumis tai loisto eivät ole yksiselitteisiä. Niitä voidaan määritellä eri tavoin.

”Taivaallinen ruumis” viittaa taivaankappaleisiin. Juutalaisessa traditiossa tähtien ajateltiin olevan eläviä olentoja (1. Henok 18: 13 – 16).

Nyt Paavali vastaa oletetulle keskustelukumppanilleen mitä tapahtuu kuolleiden ylösnousemuksessa. Siinä hän kääntää neljä kielteiseksi koettua asiaa myönteisiksi. Se, mikä kylvetään katoavana, nousee katoamattomana. Tässä yhteydessä kylväminen tarkoittaa hautausta. Jatkuvuus tulee radikaalista muutoksesta. Vähäpätöisenä kylvetty nousee kirkkaana ja heikkona kylvetty nousee täynnä voimaa. Ajallinen ruumis tarkoittaa meidän elossa olevien ruumista. Hengellinen ruumis on jotain uutta.

Juutalainen filosofi Filon Aleksandrialainen käytti 1. Mooseksen kirjan ihmisen luomista kertovia tekstejä. Hän erotti toisistaan ensimmäisen luvun taivaallisen ihmisen ja toisen luvun maallisen ihmisen. Filonin mukaan historiallinen ihminen on kopio ideaalisesta ihmisestä. Paavali hyväksyy näiden kahden ihmisen välisen eron, mutta Kristus mielessään, edellyttää heidän suhteensa ymmärtämisen toisella tavalla. ”Ensimmäisestä ihmisestä, Adamista, tuli elävä olento.” Näin Paavali lisäämällä sanan Adam lainaukseensa (1. Moos. 2: 7b), antoi hänelle historiallisen aseman. Lisäämällä sanan ”ensimmäinen” Paavali eroaa Filonin ajatuksista. Juutalainen teologia oli antanut Adamille osuuden aikojen loppuun (1. Henok 85 – 90). Tämä mahdollistaa Paavalin esittämään Kristuksen viimeisenä Adamina. Ylösnousemisensa kautta hänestä tuli Herra ja vastakohtana Adamille Hänet esitetään elämän antajana, ei vastaanottajana.

Lapsen hautaustoimituksen evankeliumi

”Jeesus sanoi: ”Minä olen elämän leipä. Joka tulee minun luokseni, ei koskaan ole nälissään, ja joka usko minuun, ei enää koskaan ole janoissaan. Mutta te, niin kuin olen teille sanonut, olette nähneet minut ettekä kuitenkaan usko. Kaikki ne, jotka Isä minulle antaa, tulevat minun luokseni, ja sitä, joka luokseni tulee, minä en aja pois. Enhän minä ole tullut taivaasta tekemään oman tahtoni mukaan, vaan täyttämään lähettäjäni tahdon. Ja lähettäjäni tahto on, etten minä anna yhdenkään niistä, jotka hän on uskonut haltuuni, joutua hukkaan, vaan viimeisenä päivänä herätän heidät kaikki.”
(Joh. 6: 35 – 39)

Aikaisemmin evankeliumin teksteissä puhuttiin ”Hän antoi taivaasta heille leipää” (Joh. 6: 31), silloin sillä viitattiin mannaan. Jeesus muutti tämän ajatuksen todeten: ”ei Mooses teille antanut taivaasta leipää, vaan todellista taivaan leipää antaa minun Isäni. Jumalan leipä on, joka tulee taivaasta” (Joh.6:

32). Tämän päivän tekstissä Jeesus toteaa: ”Minä olen elämän leipä.” Taivaasta tullut leipä ilmaistiin Jumalan antamana leipänä, ja lopulta elämän leipänä. Lisäksi kannattaa huomata ilmaisu ”minä olen”, sillä se on Jumalan nimi (vrt. 2. Moos. 3: 14).

Elämän leipä viittaa epäsuorasti kuoleman mahdollisuuteen, tässä tapauksessa tarkoittaen hengellistä kuolemaa. Ihmiset oli synnillään erottaneet itsensä Jumalasta. Vastaanottamalla elämän leivän, Jeesuksen, he voivat Jumalan kanssa.

Juutalaiset tekstit eivät käytä mannasta nimitystä elämän leipä. Mutta me löydämme vastaavanlaisen kuvauksen kertomuksesta Joosef ja Asenat. Kertomus on peräisin ajanlaskumme alkua ajoilta (100 e.Kr – 100 j.Kr?) ja siinä kerrotaan Joosefin ja Asenatin avioliitosta. Kyse on Egyptiin myydyistä Joosefista, jolle Egyptin faarao antoi vaimoksi Asenatin (1. Moos. 41: 46). Jumalaa pelkääväinen juutalainen ”syö siunattua elämän leipää ja juo siunatun kuolemattomuuden / katoamattomuuden juoman ja tulee voidelluksi siunatulla häviämättömyyden öljyllä”. Kääntyneelle Asenatille annettu hunajakakku kuvataan valkoiseksi kuin lumi, täynnä hunajaa kuin taivaallinen kaste. Tämä kuvaus osoittaa hunajakakun olleen kuin manna. Tämän taivaallisen ravinnon hän saa taivaasta laskeutuneelta enkelihahmolta vastauksena rukouksiinsa. Enkeli myös lupasi kuolemattomuuden niille, jotka tätä ravintoa nauttivat.

”Joka tulee minun luokseni, ei koskaan ole nälissään.” Kirkon opettajat usein viittaavat Jumalan sanaan, joka ravitsee meidät. Viitatessaan kohtaan ”joka uskoo minuun, ei enää koskaan ole janoissaan”, he selittävät tämän kohdan viittaavan kristittyjen saamaan Pyhän Hengen armolahjaan.

Sitten käsitellään niitä, jotka tulevat Kristuksen luo. Tekstin mukaan Isän antamat tulevat Kristuksen luo, eikä yksikään niistä joudu hukkaan. Johdonmukaisesti ajatellen ne, jotka tulevat Kristuksen luo muuta reittiä myöten, voivat luopua, esimerkkinä voidaan mainita useat juutalaiset, esimerkiksi Juudas, joka kavalsi Jeesuksen.

Poikaan uskoville luvataan ikuinen elämä. He ovat niitä, jotka on uskottu Jeesuksen Kristuksen haltuun. Johanneksen evankeliumin viidennessä luvussa tulee esille kahdenlainen opetus viimeisistä ajoista. Toisaalta sanotaan, että Kristukseen uskova on saanut ikuisen elämän (5: 24), toisaalta, että ihmiset nousevat haudoistaan joko elämän tai tuomion ylösnousemukseen. Tätä samaa linjaa jatkuu tekstimme loputtua: ”Jokaisella, joka näkee Pojan ja uskoo häneen, on ikuinen elämä. Viimeisenä päivänä minä herätän hänet.” (Joh. 6: 40)